

RADIO TRST A

• NEDELJA, 11. novembra, ob: 9.00 Kmetijska odaja; 10.00 Prenos za najmlajše: »Otrok se je izgubil«, mladinska radijska igra (Franc Jeza), igrajo člani RO; 12.00 Zbor župne cerkve pri Sv. Ivanu v Trstu; 12.15 Vera in naš čas; 14.45 Tipični ansambel Srečka Dražila; 15.20 Portret v miniatuuri: »The Four Freshman«; 17.00 Kinoklub; 18.30 Poklici in razvedrila: »Kovači nekoč in danes« (Rado Bednarik); 18.45 Slovenski narodni motivi v izvedbi orkestra, ki ga vodi Alberto Casamassima; 21.00 Iz slovenske folklore: »Svet' Martin je mošt krstil, da bode vin«; 21.30 Sodobna simfonična glasba — Zoltan Kodaly: Koncert za orkester.

• PONEDELJEK, 12. novembra, ob: 12.00 Iz slovenske folklore: »Svet' Martin je mošt krstil, da bode vin«; 18.00 Violinist Rok Klopčič — Ernest Bloch: Baal Shem; 18.30 Vabilo h glasbi: »Ritem, življenjski sok glasbe« (Pavle Merku); 19.00 Radijska univerza — Arnaldo Foschini: Spoznavajmo naša živila: »Oljčno olje«; 20.30 Gaetano Donizetti: »Ljubezenski napitek«, opera v dveh dej. • TOREK, 13. novembra, ob: 12.00 Pomenek s poslušavkami; 17.20 Sem in tja po lahki glasbi; 18.00 Italijanska po radiu (dr. Janko Jež); 19.00 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše; 21.00 Roman v nadaljevanjih — Ivan Pregelj: »Tolminci« (M. Jevnikar); 22.00 Socialne vede.

• SREDA, 14. novembra, ob: 12.00 Podobe iz narave; 18.00 Z glasbenih natečajev »Antonio Illersberg«; 18.30 Jugoslovanski skladatelji — Boris Pandopulo: Sinfonietta za godala op. 79. Igra beneški orkester La Fenice, dirigira Fulvio Vernizzi; 19.00 Higiena in zdravje s posvetovalnico dr. Milana Starca; 20.30 »Fuenteovejuna«, drama v treh dejanjih (Felix Lope de Vega — Vinko Beličič), igrajo člani RO.

• ČETRTEK, 15. novembra, ob: 12.00 Roman v nadaljevanjih — Ivan Pregelj: »Tolminci« (M. Jevnikar); 13.30 Harmonija zvokov in glasov; 18.00 Italijanska po radiu (dr. Janko Jež); 19.00 Lepo pisanje, vzori in zgledi mladega rodu (Vinko Beličič); 20.30 Simfonični koncert; 21.45 John Steinbeck, nobelov nagrajenec za literaturo (F. Jeza). • PETEK, 16. novembra, ob: 12.00 Pomenek s poslušavkami; 18.00 Pianistka Elvia Merlo — Frederic Chopin: Dve etudi; Claude Debussy: Dva preludija; 18.30 Komorna glasba devetnajstega stoletja v Trstu; 19.00 Radijska univerza — Maks Šah: Iz arabskega sveta: »Osvajitev severne Afrike«; 21.00 Koncert operne glasbe; 22.00 Iz pesniških gajev: »Fedor Ivanovič Tjutčev« (Vinko Beličič).

• SOBOTA, 17. novembra, ob: 12.00 Po širnem svetu; 14.40 Pojejo Jelka Cvetežar, Duo sa Kvarnera in Maida Sene; 15.30 »Kunil sem staro škaflo«, radio komedija (Roderick Wilkinson — Franc Orožen), igrajo člani RO; 17.00 S produkcijo gojencev Tržaškega konservatorija »Giacomo Tartini«; 17.20 II. Vatikanski Koncil — poročila in komentarji o Vesolijem cerkvenem zboru; 18.00 Sodobna slovensčina (Martin Jevnikar); 19.00 Družinski obzorik (prof. Ivan Theuerschuh); 20.40 Zbor Slovenske Filharmonije; 21.00 Igor Stravinsky: Apollon Musagette, Iera rimski simfonični orkester Italijanske Radiotelevizije.

TEDENSKI KOLEDARČEK

11. novembra, nedelja; 22. nobinkoštna
12. novembra, ponedeljek: Martin
13. novembra, torek: Lucija
14. novembra, sredo: Jozafat
15. novembra, četrtek: Albert
16. novembra, petek: Jodri
17. novembra, sobota: Gregor

»MRTVI« SULTAN

V južni arabski državi Jemenu ni položaj še prav jasen. Revolucionarji so prevzeli vso oblast že nekaj tednov tega. Po radiu in časopisu je šla v svet novica, da je despot-ski vladar ali imam Mohamed mrtev poč. ruševinami svoje palače. Zdaj se je pa mrtvi imam kar naenkrat oglasil po radiu, ki je postavljen na skrivnem prostoru neke v saudijski Arabiji. Svoje privržence poziva, naj potrpežljivo vztrajajo, dokler jih ne bodo »kraljeve čete« spet osvobodile.

Odložena pogajanja za Južno Tirolsko

Nova pogajanja med Avstrijo in Italijo za ureditev južnotirolskega vprašanja so bila določena za včerajšnji dan v Salzburgu. Novi val atentatov, povzročen od nemških skrajnežev, je pa preprečil napovedane diplomatske stike, dokler se ozračje ne pomiri. Obe vladi se v tem strinjata.

Vsa zadeva s delovanjem skrajnih nacionalistov, katere obsoja tudi Južnotirolska ljudska stranka, ima obrnjeno ost tudi proti avstrijski socialistični stranki, ker se bližajo politične volitve dne 18. novembra. Po vseh spodnjeavstrijskih pokrajinah so skrajneži raztrosili letake, v katerih obdolžujejo notranjega ministra Afriča in socialistično stranko, da se ne brigata za Južno Tirolsko. Na letakih, tiskanih v tiskarni »Gutenberg« v Bocnu, je podpisan neki Tschurtschentaler s točno navedbo bivališča. Preiskava je pa dognala, da ne obstaja ne tiskarna ne nobena oseba s tem imenom v dotičnem kraju. Gre le za izrabljanje narodnega čuta v strankarske namene.

VOJNA POMOČ

Na Kubi je končal prvi polčas mednarodne politične igre. V Indiji pa še ne. S Kube so Rusi odpeljali ali še odvažajo orožje. V Indijo pa letijo vsak dan velikanska letala napolnjena s stotinami ton vojnega materiala. Združene države Amerike so organizirale zračni most za prevoz orožja v pomoč Indijcem proti Kitajcem. Letala se dvignejo v Frankfurtu na Nemškem s 170 tonami orožja in pristajajo v Kalkuti. Nato zopet letijo do Tezpurja na ogroženi tibetanski meji. Ta hitra vojna pomoč je že ustavila kitajski prodor.

KAR PREKO TRUPEL

Vsaka revolucija požre na stotisoče žrtev, po večini brez potrebe. Neverjetno visoko število človeških žrtev je pa zahtevala Mao-Tsejeva revolucija na Kitajskem v trinajstih letih gospodarskih in socialnih kriz.

Dan odločitve za tržaške Slovence

(Nadaljevanje s 1. strani)

no stranko, za italijanske glasove. In tako bodo tisti Slovenci, ki bi glasovali za ti dve stranki, le še pomagali slabiti v očeh sveta in predvsem v očeh italijanske politične javnosti slovenske pozicije in slovenski vpliv v Trstu.

Slovenski volivec torej ne more imeti pomislekov, komu naj 11. in 12. t. m. odda svoj glas. Le Skupna slovenska lista zastopa resnične slovenske narodne koristi, na katere ne gleda s strankarskega stališča, saj kaj takega onemogoča že njen koalicijski značaj. Pri Skupni slovenski listi ne gre torej za strankarski program, ampak za skupni, dogovorjeni program slovenske manjšine na ozemlju tržaške občine. Skupna slovenska lista gre v boj za narodnostne pravice slovenske manjšine ne glede na notranjo strankarsko razdeljenost Slovencev. Te pravice, ki naj zagotovo obstoj in razvoj naše manjšine, so važnejše od posameznih strankarskih programov, saj ti bodo imeli svoj smisel le tedaj, če bo naša manjšina močna in če se ji ne bo treba vsak hip boriti šele za osnovne pravice, ki pritičejo etnični manjšini: za ohranitev et-

Tudi če ne upoštevamo števila padlih v medsebojnih borbah, je pomrlo v taboriščih, zaradi bolezni in pomanjkanja nad 40 milijonov ljudi. K temu je treba prišteti še okoli 30 milijonov Kitajcev, ki so bili za stalno pohabljeni na prisilnih delih, kjer ni sploh nič poskrbljeno za varnost osebe. Toda kaj za to, kulijev je dosti, faraoni pa morajo doseči svojo slavo.

Prodorna zmaga predsednika Kennedyja

Medtem ko pišemo, še niso znani vsi izidi torkovih volitev v ZDA. A že iz dosedanjih podatkov izhaja, da je demokratična stranka, kateri pripada tudi Kennedy, proti pričakovanju izšla iz volilnega boja okrepljena.

V senat je bilo izvoljenih 24 demokratov in 14 republikancev; v zbornico pa 246 demokratov in 175 republikancev. Demokratska stranka je dobila 19 guvernerjev, republikanci 13. Kot smo omenili, ti podatki niso popolni, vendar iz njih izhaja, da je Kennedyjeva stranka dosegla prodorno zmago. S tem se je seveda tudi okrepil Kennedyjev politični vpliv, kar bo gotovo imelo svoje posledice v svetovni politiki.

PROTI NOVIM SVETOM

Sovjetska vesoljska raketna konica leti že nekaj dni proti planetu Marsu. V nedeljo je bila oddaljena od naše zemlje že 975 tisoč kilometrov. Dirja pa skozi vesoljski prostor z brzino 14.400 kilometrov na uro. Preden bo pa izstrelek dosegel svoj cilj, bo preteklo še dosti časa. Mars je namreč oddaljen od sonca nič manj kot 228 milijonov kilometrov.

Prejšnjo sredo so ameriški znanstveniki pognali poseben satelit z imenom »Ana«. Težek je samo 160 kilogramov. Opremljen je s posebnimi fotočelicami, ki natančno merijo velikost in obliko zemlje. Prvenstvo in znanstveni izsledki tekmujejo v vesoljstvu.

ničnega ozemlja, za pravico do uporabe materinščine tudi v javnem življenju, zlasti v uradnem poslovanju, za zagotovitev in utrditev slovenskega šolstva in za gospodarsko enakopravnost slovenskih ljudi pri podeljevanju služb in licenc.

Naš boj, ki ga bije Skupna slovenska lista, ima namen zagotoviti te osnovne pravice Slovincem. Spričo tega je oddajanje glasov italijanskim strankam škodljivo, ker se s tem brez potrebe cepijo sile, medtem ko bi bilo nujno potrebno, da bi z združenimi močmi pokazali in dokazali svojo prisotnost. Kdor zagovarja drugačno stališče, s tem le dokazuje, da je izgubil tla realnosti pod seboj, ali pa da mu niso več toliko mar resnične koristi Slovencev, temveč da prihajajo zanj v poštev in prvi vrsti stališča italijanskih strank.

To velja tudi za tržaški independentizem, ki nikakor ne more predstavljati naših teženj in je v ostalem nekaj povsem anahronističnega.

Zato se odločite, zavedni slovenski ljudje, in volite edino realno: Skupno slovensko listo.

Kako se razvija kubansko vprašanje

Pogajanja med sovjetskim odposlancem Mikojanom in Fidelom Castrom za odstranitev odstrelnih oporišč na Kubi se še nadaljuje. Mikojan jih ni prekinil, niti ko so mu brzojavili, da mu je v Moskvi umrla žena. Fidel Castro še vedno noče pristati na popolno mednarodno nadzorstvo glede izpraznitve vojnih oporišč. Vdal se je toliko, da smejo predstavniki mednarodnega Rdečega križa na morju pregledati ladje in ugotoviti, ali res odvažajo vojni material. Določenih je že trideset nadzornikov Rdečega križa pod vodstvom Švicarja Paula Rueggerja, ki bodo ves mesec nadzirali ladje, ki plovejo s Kube.

Ameriška blokada sladkornega otoka se pa še nadaljuje. Washingtonska vlada namreč zahteva, naj Sovjeti spravijo v zaboje tudi svoje bombnike. Ugotovili so, da jih je bilo na Kubi v začetku krize 20, danes

jih je pa že 28. Hruščev je pristal tudi na to zahtevo. Prehitra odjenljivost se nekaterim že zdi malce sumljiva, češ da ima sovjetski vodja gotovo še kaj drugega za bregom.

Na proslavi 45. obletnice oktobrske revolucije je vladni podpredsednik Aleksej Kosigin povedal, da je Hruščev popustil v prid svetovnega miru šele potem, ko je Kennedy obljubil, da se ne bo vmešaval v kubanske notranje zadeve. V tem sporu torej ni ne zmagovalcev ne premagancev. Če bo pa Amerika še ogražala kubansko neodvisnost, je dodal Kosigin, bo Sovjetska zveza zopet nastopila. Zaenkrat so torej bombe in vodljivi izstrelki samo shranjeni v naftalinu.

—0—

Ministrove obljube

Vojni minister Andreotti se je v nedeljo med obiskom v Gorici sestal tudi s parlamentarci in predstavniki krajevnih oblasti na sedežu demokrščanske stranke. V prvi vrsti so razpravljali o zemljiščih v obmejnem pasu, ki so podvržena vojaškim restrikcijam. Zaradi vojnih naprav in vojaških služnosti je marsikateri posestnik zelo prizadet, ker ne sme izboljšati svojih zemljišč. Druga točka je bila avtostrada iz Gorice do Villesse, kjer bi se priključila na glavno avtomobilsko cesto iz Trsta v notranjost države. V razgovor so prišla tudi letališča na Velikih Rojah in v Ronku, ki sedaj samo životarijo.

Najbolj pereče za našo pokrajino je pa vprašanje stalnega primanjkljaja pri letnih obračunih pokrajine. V tej zadevi je poslanec Martina predlagal v zbornici poseben zakonski osnutek. Minister je goriškim zastopnikom obljubil, da bo vlada vse te predloge resno proučila in jih morda tudi rešila po želji goriškega prebivalstva.

„Kos Istre“ v Sv. Križu

Nasprotno vremerske prilike niso mogle preprečiti četrtkovga praznovanja v Sv. Križu, kateremu so prisostvovali državni podtajnik v predsedništvu vlade Delle Fave, tržaški škof msgr. Santin, generalni vladni komisar Mazza, tržaški župan Franzil, predsednik pokrajine Delise, kvestor Pace in drugi. Poseben značaj praznovanja je bil izražen v zastavah istrskih občin, izpostavljenih na častnem odru.

Potem ko je skupaj z oblastvi obiskal otroško hišo in prisostvoval telovadnim vajam, je škof Santin blagoslovil sveto ploščo, ki spominja na mučeništvo zaščitnikov Vižinjana. Tisti kos brona pa, ki vzbuja spomin na junaka Antona Grega, je blagoslovil njegov brat msgr. Grego, župnik Sv. Antona Novega.

Predsednik ustanove beguncev Istre in Dalmacije prof. Emanuelli je poslal zahvalno pismo, kjer daje izraza zadovoljstvu nad vsem, kar je vlada doslej storila: 1672 sezidanih stanovanj, 2228 v zidavi, skupni strošek 12 milijard lir. V tem delu so mu bili posebno blizu Tržačani, kot inž. Bartoli, poslanec Bologna, dr. Rocco in besede vroče hvalečnosti je naslovil škofu Santinu in županu Franzilu.

Skupni strošek 12 milijard lir je vzet od davkov, je torej plačan tudi od slovenskih davkoplačevalcev. Begunci so ljudje, ki jim gre stanovanje, toda pravičnost zahteva, da jih namestijo v italijanskem delu države, ne pa, da se denar uporablja za italijanizacijo slovenske zemlje. Sv. Križ je vas slovenskega porekla in vsi oblastniki brez izjeme so se vrgli na njeno italijanizacijo. Pri tem je treba pomisliti, da vsi Istrani niso prostovoljni begunci, ampak da so sledili pozivom vlade in se izselili v Italijo.

Izdaja Konzorcij Novega lista • Odgovorni urednik Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« - Trst, ul. Sv. Frančiška 20 — Telefon 29.477

Vatikanski koncil II.

Prvi del zasedanj vatikanskega cerkvenega zbora se bo zaključil 8. decembra. Nadaljeval se bo po Novem letu. Do decembra bo opravljenih 35 skupnih sej. Pri teh zborovanjih bodo cerkveni očetje obravnavali večino liturgičnih vprašanj. Tikala se bodo v prvi vrsti mašnega obreda. Nekateri škofje so predlagali, naj se skrečijo vstopne molitve in naj se maša konča že pri blagoslovu. Zakrament poslednjega olja naj se podeljuje bolnikom že med boleznijo in ne šele pri poslednjih vzdihljajih, ko je bolnik že brez zavesti. Nekateri cerkveni očetje so tudi mnenja, naj se pri zakramentu svetega zakona opusti prevelika zunanja slovesnost in naj se bolj poudari zakramentalni pomen zakonske zveze.

Razprave na koncilu zaradi globine in razsežnosti potekajo precej počasi. Zato je papež dal predsedstvu možnost, da skrajša debate, ko je vprašanje že dovolj osvetljeno. Morebitni nadaljni govorniki naj pa pismeno vložijo svoje pripombe. Od tega tedna dalje bodo morali tudi vsi govorniki predložiti predsedstvu koncila svoje govore v trojnem izvlečku.

Na ta način bodo koncilski očetje, ki imajo na seznamu še dolgo vrsto vprašanj, pospešili svoje delo. Kljub temu je pa težko predvidevati, kdaj bo koncil končal obsežno delo za poživitev Cerkve in verskega življenja.

—0—

5 TRŽAŠKEGA

OBVESTILO KMETOVAVCEM!

Razdeljevanje semen povrtin. Kmetijsko nalozništvo sporoča kmetovavcem-vrtnarjem, da je pričelo sprejemati prošnje za brezplačno nakazilo odbranega semen povrtin. Prošnje se bodo sprejemale, dokler ne bo izčrpana v ta namen razpoložljiva vsota.

Razdeljevanja bodo deležni samo tisti kmetovavci-vrtnarji, ki pridelujejo povrtine za domači trg in za izvoz, a bodo izločeni tisti prosilci, ki pridelujejo povrtine za družinske potrebe. V poštev pridejo torej vrtnarji, ki imajo izkaznice za vstop na zelenjadni trg na debelo.

SMRT

Dne 3. novembra je nagloma umrla gospa Marija Besednjak, rojena Žerjal. Učala je 65 let. Njenemu soprogu, trgovcu Jakobu Besednjaku in vsemu sorodstvu izrekamo naše sožalje.

Spremembe v bolgarski vladi

Bolgarija je dolgo časa vztrajala kot ena izmed sovjetskih satelitskih držav, ki se je še držala stalinske politične smeri. Hruščovu seveda ni šlo v račune, da vodi bolgarska komunistična stranka svojo politiko. V sedanjem sporu s Kitajsko in Albanijo je bil za sovjetsko vodstveno vlogo komunističnega sveta ta pojav še bolj nevaren. V zadnjem hipu je pa Hruščovu uspelo, da je strmoglavil bolgarskega ministrskega predsednika Jugova in vso bivšo stalinsko skupino.

Čistka se je izvršila na senzacionalen način na predvečer osmega strankinega kongresa v Sofiji. Ponoči so hoteli odstranjevati slike prvega ministra iz vseh uradov. Naslednje jutro je pa strankin tajnik Teodor Živkov naznanil zaprepasčenim zborovavcem, da so Jugov in tovariši odstavljene ter zbrisane iz stranke, ker »so še nadaljevali kult osebnosti«.

Sprememba v bolgarski komunistični stranki ima velike posledice tudi za balkansko politično ravnotežje. Predvsem se bodo izboljšale razmere med Jugoslavijo in Bolgarijo, kar je poudaril strankin tajnik Živkov v razgovoru z urednikom italijanske re-

vije »Relazioni internazionali«. Prav tam tudi beremo, da se je trgovinska izmenjava med Italijo in Bolgarijo povečala za 60 odstotkov. Vsa ta dejstva kažejo, da hoče imeti Hruščov zavarovan hrbet na evropskem jugu v primeru spora na vzhodu s Kitajsko.

Mirovna nagrada

Odbor za podeljevanje Nobelovih nagrad je razdelil že vsa odlikovanja za letošnje leto. Prejšnji torek je prejel nagrado za fiziko sovjetski znanstvenik Davidovič Landau, za kemijo pa angleška profesorja John Kendrew in Maks Perutz.

Ostala je še mirovna nagrada za leto 1962, katere niso vedeli komu podeliti. Kandidatov je bilo sicer kar trideset, a na nobenega izmed teh še ni padla odločitev. Nekam čudno bi se zdelo, da ni v tem letu nihče dokazal, da dela za mir. Zato so člani Nobelovega odbora sprejeli U Tanta, glavnega tajnika Organizacije združenih narodov, kot najresnejšega kandidata za mirovno nagrado, ki znaša letos 30 milijonov lir.

ZADNJI POZIV SLOVENSKIM VOLIVCEM

Čez nekaj dni bodo volitve. Takrat se boš moral izreči tudi Ti, ali si za samostojen slovenski nastop ali pa za narodno utapljanje v italijanskih strankah. Tržaški Slovenci bomo na volitvah nastopili samostojno in enotno s Skupno slovensko listo. V njej so zastopane vse slovenske politične skupine na Tržaškem in številni nestrancarji. Skupna slovenska lista je torej nadstrankarska ter bo zastopala vso slovensko manjšino na Tržaškem. Pot, ki so jo izbrali pobudniki Skupne slovenske liste, je pravilna in popolnoma ustreza težnjam tržaških in vseh Slovencev pod Italijo.

Glavni cilj Skupne slovenske liste je ohranitev in okrepitev slovenstva na Tržaškem. V ta namen se bo borila za uveljavitev 6. člena ustave ter Spomenice o soglasju. Zavzemala se bo zlasti za pravico do uporabe slovenskega jezika v vseh javnih uradih, za potrebe slovenske šole, za krepitev slovenske prosvetne, športne in družabne dejavnosti, za sorazmerno zastopstvo Slovencev v vseh javnih uradih in ustanovah, za zaščito narodne sestave krajev pred umetnim raznarodovanjem, za večje upoštevanje potreb in koristi okoliških krajev.

Enoten nastop

Skupna slovenska lista se bo borila za uveljavitev delavskih in kmečkih pravic. Podpirala bo vsa najnaprednejša stališča delavskih sindikatov ter kmečkih in ostalih strokovnih organizacij. Skupna slovenska lista se globoko zaveda, da sta kmet in delavec stebra naše slovenske skupnosti. Boj za narodne pravice je tesno povezan z bojem za socialne in gospodarske zahteve.

Pobudniki Skupne slovenske liste so globoko prepričani, da sta za dosego teh ciljev nujno potrebna skupen samostojen nastop in združitev vseh slovenskih sil. Kadar so ogrožene bistvene vrednote narodne skupnosti, kakor sta n. pr. njen jezik in zemlja, takrat mora ta složno in enotno odgovoriti. Skupen nastop vseh pripadnikov te skupnosti ne glede na njihovo politično in idejno opredelitev je zdaleč učinkovitejši kakor nastopi razbitih in razcepljenih posameznikov. Če se pa ti posamezniki začno narodno utapljati v morju italijanskih strank, je takšno početje dvakrat škodljivo. Samo s samostojnimi slovenskimi političnimi nastopi lahko ohranimo in izpričamo svojo narodno samobitnost. Zamejski Slovenci se ne moremo in ne smemo odpovedati načelu in pravici do samostojnega političnega delovanja. Če bi se odpovedali, bi storili narodni samomor.

Le samostojno slovensko predstavništvo, ki ni vezano na italijanske politične organizacije, lahko svobodno in dosledno brani slovenske pravice in koristi. Samo takšno nevezano predstavništvo ne bo zgolj govorilo o slovenskih pravicah, temveč se bo z vsemi silami zavzelo za njihovo dejansko uresničenje. Kajti le človek, ki na lastni koži občuti krivico, se bo proti njej boril iskreno, nesebično in vztrajno.

Po drugi strani bodo zahteve, ki jih bo

postavljalo slovensko politično predstavništvo, resničen izraz volje in hotenja slovenske manjšine. Takšnih zahtev ne bo mogel nihče smatrati za pretvezo, s katero si ta ali ona italijanska stranka kuje politični kapital. Če so italijanske stranke v resnici demokratične, marksistične ali krščanske, je njihova dolžnost, da se zavzemajo za pravice in koristi naše narodne manjšine ne glede na to, ali Slovenci zanje glasujejo ali ne. Saj se te stranke potegujejo za nesvobodna ljudstva v Afriki in Aziji brez protidajatev, Slovenci pa naj bi morali zanje glasovati, če bi hoteli milostno uživati nekaj narodnih drobtin. Za takšne demokrate, marksiste ali katoličane — hvala lepa!

Samostojni slovenski politični nastop ne bo nikakor osamil Slovencev, kakor trde njegovi nasprotniki. Ravno obratno! Enotno organizirana slovenska skupnost bo v političnem življenju uživala mnogo večji ugled in zdaleč več pomenila, kakor kaki posamezniki, raztreseni po italijanskih strankah. Sodelovala bo lahko z vsemi poštenimi Italijani, ki bodo pokazali razumevanje za slovenske zahteve.

Skupna slovenska lista se torej zavzema za ohranitev in vsestransko okrepitev slovenstva na Tržaškem ter za uresničenje socialne in gospodarske enakopravnosti naših delovnih ljudi. Njen program je bil tudi program naših narodnih buditeljev in preoditeljev. Njene zahteve so bile zahteve naših narodnih borcev in mučnikov, ki so dali svoje življenje, svoje vse v upanju, da bi mi živeli. Cilji Skupne slovenske liste so

bili in so cilji našega ljudstva, ki je v boju za svoj obstanek prestalo ogromno žrtv in gorja.

Zato, dragi Slovenec in Slovenka, ko se boš prihodnjo nedeljo znašel v volilni kabini, se vsaj za hip spomni ogromnega trpljenja, ki ga je prestalo naše ljudstvo pod fašizmom in med vojno, prikljči si v spomin krivice, ki jih trpimo še danes, obudi si zadnje strašne trenutke, ki so jih tik pred ustrelitvijo doživljali bazoviški junaki in — glasuj! Izpolnil bos svojo narodno in socialno dolžnost. Skupna slovenska lista

Kako pravilno oddaš preferenčni glas

Volivec pravilno glasuje za Skupno slovensko listo tako, da potegne križ čez njen znak — lipova vejica s helebardo in z dvोजezičnim napisom Skupna slovenska lista. Ta znak se nahaja na drugem mestu v desnem stolpcu glasovnice.

Če hoče, pa volivec lahko odda preferenčni glas posameznim kandidatom Skupne slovenske liste. Preferenčni glas pa sme dati največ štirim kandidatom, in sicer tako, da med vrstice, ki se nahajajo ob znaku, napiše priimek in ime kandidata ali pa samo zaporedno številko, ki stoji ob imenu vsakega kandidata na uradnem seznamu.

Preden volivec stopi v volilno kabino, naj si zato ogleda seznam kandidatov, ki je razobešen na volilnem sedežu, da si zapomni zaporedno številko kandidata ali kandidatov, katerim namerava dati preferenčni glas.

Ti so naši kandidati

1. Dr. SIMČIČ TEOFIL, odvetnik, Trst
2. Dr. MARC RUDOLF, profesor, Sv. Ivan
3. ČERNE DUŠAN, urednik, Trst
4. Dr. STARC MILAN, zdravnik, Opčine
5. SEDMAK MARIJ, fotograf, Sv. Križ
6. TENCE KRISTJAN, kamnosek, Sv. Križ
7. VERGINELLA ALBIN, mizar, Sv. Križ
8. KALC ALOJZIJ, mizar, Prosek
9. ŠTOKA JERNEJ, upokojenec, Kontovel
10. ŠTOKA LJUBO, uradnik, Kontovel
11. BANDELI SERGIJ, uradnik, Opčine
12. REPINC SREČKO, trgovec, Opčine
13. SOSIČ MILAN, inženir, Opčine
14. SOSIČ ZORAN, kmetovalec, Opčine
15. GRGIČ FRIDERIK, zidar, Gropada
16. MUŽINA EMIL, kmetovalec, Gropada
17. KRIZMANČIČ VINCENC, kmetovalec, Bazovica
18. MARC MARIJA, gospodinja, Bazovica
19. ŠKRINJAR STANKO, učitelj, Lonjer
20. LAVRENCIČ JUST, delavec, Katinara
21. NADLIŠEK MARCEL, trgovec, Katinara
22. SANCIN JOSIPINA, gospodinja, Škedenj
23. BAJC MARIJAN, visokošolec, Sv. Jakob
24. VALENCIČ LIVIJ, uradnik, Sv. Jakob
25. GERDOL JOŽKO, uradnik, Rocol
26. BAK ANTON, trgovec, Sv. Ivan
27. DOLHAR RAFKO, visokošolec, Sv. Ivan
28. KOKOROVEC IVO, slaščičar, Sv. Ivan
29. MIROSIČ p. KOCIJANČIČ Josipina, Sv. Ivan
30. MLJAC FRANC, visokošolec, Sv. Ivan
31. RUDOLF SASA, visokošolec, Škorklja
32. STARC ANDREJ, upokojenec, Škorklja
33. SELJ ADRIJANA, uradnica, Greta
34. MAMOLO HUMBERT, profesor, Rojan
35. ŠPANGER por. PERTOT Josipina, gospodinja, Barkovlje
36. Dr. BITEŽNIK MITJA, pravnik, Trst
37. ČERNIGOJ JOSIP, slaščičar, Trst
38. FERLUGA PAVEL, uradnik, Trst
39. KOLLWITZ SALVATORE, tiskar, Trst
40. KOPITAR por. OFICIJA STANA, gospodinja, Trst
41. MOČNIK SILVO, uradnik, Trst
42. PODGORNIK LEOPOLD, krojač, Trst
43. TOMAŽIČ STANKO, uslužbenec, Trst
44. ZIDAR vd. AGNELETTO IVANA, gospodinja, Trst
45. KOŠUTA VIKTOR, kmetovalec, Sv. Križ

Tržaški Slovenci volite Skupno slovensko listo

Iz Goriške

SEGNIEV OBISK V GORICI

V nedeljo zjutraj se je pripeljal na letališče v Ronkih državni predsednik Segni, da počasti spomin padlih iz prve vojne, ki počivajo na monumentalnem vojaškem pokopališču. V Redipugli se je zbralo okrog 50.000 ljudi, bivši bojovníki, sorodniki padlih, vojaška zastopstva in šolska mladina. Na stopnišču je pričakovala predsednika skupina starih bojovníkov s kraških bojišč. Vsakemu je Segni stisnil roko in ga vprašal po imenu. V spremstvu vojaških in civilnih oblasti je stopil na vrh k spomeniku, kjer so polagali vence. Ko je zastopnik vojnih sirot prebral poročilo o zmagi, je vojaški nadškof začel mašne obrede. Med povzdigovanjem je pretresljivo zazvenela pesem o Piavi. V zraku so švigala reakcijska letala, iz enega je pa padalo na grobove padlih belo cvetje.

S pokopališča se je Segni odpeljal z ministri in oblastniki v Gorico, kjer je bil sprejem na županstvu. Od tam je šel na prefekturo k slavnostnemu kosilu in je nato sprejemal pokrajinske zastopnike.

Popoldne so se pa množice zgrnile na mirenko letališče, kjer so slovesno posvetili in odkrili spomenik vojvodi Amadeju d'Aosta, ki je umrl v angleški Keniji.

Po končanih slovesnostih je predsednik Segni odletel v Rim.

SKRBI AVTOPREVOZNIKOV

Goriški avtoprevozniki so kar na lepem ostali brez dela. Zmanjkalo je namreč, pravzaprav izrabljeno je že število prevoznih izkaznic. Vsako leto si namreč izmenjajo Jugoslavija in Italija določeno število prevoznih dovoljenj za tovornjake. Bele so za vožnjo v obmejnem pasu, rdeče pa za prevoze preko njega. Po navadi pa določena količina dovoljenj ne zadostuje in so morali v Rimu, kakor tudi v Beogradu izdati še dodatne izkaznice.

Pri vedno bolj naraščajočem prometu se je pa tudi to število izkazalo za nezadostno. Mnogi prevozniki so že podpisali pogodbe zlasti za prevoze lesa in drv. Blago leži na oni strani, lastniki tovornjakov pa morajo stati v Gorici križemrok, ker ni dovoljenj. Seveda imajo pri vsem tem tudi občutno škodo. Kriza bo trajala do konca leta.

Zbrali so se zato na protestno zborovanje in popolnoma upravičeno zahtevali, naj izda ministrstvo več dovoljenj, da bodo kos vsem naročilom. Ugotovili so tudi, da so jugoslovanski prevozniki na boljšem, ker imajo dolge tovarne avtomobile brez prikolic. Italijanski so pa s prikolic, za kar je treba dvojno dovoljenje. Razpravljali so tudi o previsoki cestnini na oni strani. Poleg vseh stroškov in pribitkov za carinski pregled in podobno, morajo plačati n. pr. za vožnjo do Prvačine 14.000 dinarjev cestnine; proti Beogradu celo do 200.000 din. Nekateri večji prevozniki si zdaj pomagajo z natovarjanjem na železnico, kar pa je precej zamudno. Ves sistem prevažanja bi bilo treba torej urediti na bolj pameten način, ker se bo drugače zgodilo da bo

kljub ogromnemu delu ostalo lepo število manjših prevoznikov brez posla.

VRH

Bolj malo se mi Vrhovci oglašamo v svet, ker smo pač bolj od rok na robu kraške planote. Kaj izrednega, kar bi širši javnost zanimalo, se v našem naselju tudi ne zgodi preveč pogosto.

Zadovoljni smo, da so se zganili pri oblasteh in da napredujejo dela pri vodovodu še kar dobro. Nekaj časa bo pač še trajalo, preden bo tudi v vsaki hiši pricurljala voda, ki je pri nas tako dragocena kot vino. Precej daleč smo pa še od tega, da bi popravili in asfaltirali naše glavne ceste. Dokler bodo v takem stanju kot so, ni pričakovati, da bi se vas gospodarsko povzdignila.

Pri šoli tudi ne gre vse tako, kot bi moralo. Ne mislimo na pouk, saj smo kar zadovoljni z našim učiteljem. Nerodno je namreč le to, da se je vojašnica vselila v šolsko poslopje. O počitnicah, ko so imeli svoje vaje, še ni bil oviran šolski pouk.

Beneška Slovenija - Hanalska dolina

CEDAD

Župani iz Beneške Slovenije in iz čedadskega okraja so v soboto dopoldne odšli v Kobarid, da počastijo spomin vojakov, ki so pokopani v kostnici na hribčku svetega Antona. Skupino občinskih predstavnikov je vodil čedadski župan senator Pellizzo, ki je tudi podtajnik v obrambnem ministertvu.

Župane so nad vse prisrčno sprejeli slovenski občinski predstavniki iz Tolmina in Kobarida. Gostje so bili pri obredih za mrtve in so položili tudi venec, nato pa so si ogledali kostnico, ki so jo že poleti začeli temeljito popravljati. Zadovoljni z lepim sprejemom so se župani vrnili domov in se poudarjali, da se da tudi ob meji mirno živeti v pravem sosedskem vzdušju.

RTINJ

Danes teden je le za las manjkalo, da se nista zgodili na progi pontebanske železnice dve hudi nesreči. Ko je dirjal brzovlak Rim-Dunaj proti postaji v Rtinju, se je nenadoma prelomila os prtljažnega voza. K sreči ni skočil iz tračnic, čeprav je imel vlak brzino 90 km na uro. Vlakovodja je s hitro prisebnostjo potegnil za zasilno zavoro. Razen velikega strahu se ni potnikom zgodilo nič hudega. Železniški promet je bil prekinjen za štiri ure, ker so morali polovico vlaka potegniti v Humin, drugo polovico pa vleči v Rtinj.

Isti dan proti večeru se je pripetila druga nesreča pri tako imenovanih Rivoli Bianchi, kjer grade preko naplavin in grušč veliki viadukt. Na tem mestu se je podrl podporni zid in kakih sto ton kamenja se je vsulo na progo. K sreči so nevarno oviro pravočasno opazili, da so ustavili vlak, ki bi nekaj minut kasneje moral neliati preko zasute proge. Z enajstimi avtobusi so

Zasedeno imajo pa še zdaj eno učilnico. Za prostor bi še ne bilo tako hudo, a po pedagoških načelih pač ne spadajo skupaj šolski otroci in vojaki. Šola naj bo šola, vojašnica pa vojašnica. Upamo, da bodo to resnico spoznala tudi višja oblastva.

SOVODNJE

Naša nekdanja kamnarska in kmečka vas se polagoma že spreminja v industrijsko središče. Ob cesti v Sovodnje se sučejo vretena bombažne tkalnice, ob Vipavi proti Rubijam pa obratuje kartonaža oziroma papirnica.

Delavstva je v obeh obratih že precejšnje število. Nekaj je domačinov, drugi se pa vozijo iz okolice na svoja delovišča. Ti zadnji so močno prizadeti, ker se vozijo po že znani razriti cesti iz Standreža proti Sovodnjam. Delavci po pravici protestirajo. Za silo bi pomagal tudi podaljšek mestne avtobusne proge do tovarne vsaj ob urah ko gredo delavci na delo in nazaj. Prevozno podjetje pa menda noče o tem nič slišati, češ da ima že itak dovolj prog, ki ne nesejo dovolj. Do Standreža da je še aktivna, dalje pa ne več. Ne vemo sicer, koliko ima podjetnik prav, dejstvo pa je, da mora v današnji dobi služiti promet javni korigisti, ne pa samo zasebnim blagajnam.

prevažali potnike do Karnije. Tovorni promet je bil ves ustavljen. Progo so očistili šele naslednji dan dopoldne.

Te nezgode zopet jasno kažejo, da bi bilo potrebno na tej mednarodni progi postaviti dva tira ali jo kako drugače urediti.

TIPANA

V ponedeljek smo z veseljem zaslišali pokanje prvih min na cesti iz Nem v Tipano. To pomeni, da so se dela za popravo in razširjenje te ceste prav zares že začela. Podjetje Barbetti iz Vidma, ki je prevzelo dela, mora razstreljevati skalna pobočja nad bodočo cesto. Če ne bo vremenskih neprilic, bodo ta začetna dela končana spomladi prihodnjega leta. Napredovanje gradbenih del pa ovira tudi vedno večji promet po stari cesti, ki ga ni mogoče usmeriti drugače. Za zdaj vsi radi potrpijo v upanju, da bomo imeli vsaj potem sodobno cesto brez nevarnih ovinkov in klancev.

TRBIZ

Ko so odhajali v nedeljo zjutraj ljudje iz cerkve, so opazili na glavnem mestnem trgu nenavaden prizor. Na desni strani trga, pomaknjen nekoliko proti cesti, ki gre v klanec k železniškemu podvozu, stoji že dolga stoletja tako imenovani »samotni steber« na stopničastem podnožju. Neznancem je moral biti ta steber trn v peti in so ga ponoči enostavno prevrnili in porušili. Spomenik, tri metre visok, je predstavljal starinsko vrednost. Postavljen je bil menda že v 13. stoletju. Na treh straneh je nosil izklesane reliefe sv. Trojice. Oznanenja in Križanja z napisi. K temu stebru je tržni sodnik ukazoval privezovati tatove in sleparje, ki so se pregrešili nad imovino bližnjega.

Ko bodo našli krivce, bi bilo dobro, da bi tudi nje privezali h »sramotnemu« stebru.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Raziskovanje Sredozemskega morja

Pred nekaj dnevi se je zaključil v kneževini Monaco mednarodni kongres, ki ga je sklicala mednarodna komisija za raziskovanje Sredozemskega morja. To je bil že 18. kongres te vrste. Udeležilo se ga je 160 delegatov iz 11 držav, med katerimi sta bila tudi Izrael in Egipt. Sodelovali pa so tudi mnogi opazovalci iz drugih držav. Glavni vlogi na kongresu so imeli italijanski in francoski strokovnjaki, ki so največ prispevali za raziskovanje Sredozemlja. V zadnjem času so se zlasti odlikovali pri merjenju vodnih količin, ki si jih izmenjujejo Sredozemsko morje in Atlantski ocean. Številni govorniki so na kongresu poudarjali, da je Sredozemsko morje prava preizkusna posoda, v katerem lahko zdaj preučujejo zapletene mehanizme kroženja morskih voda. Važnost teh raziskav zahteva mednarodno sodelovanje in napore v raziskavanju. Lani so izvedli nad 11.000 poskusov na visokem morju, v teku križarenj 11 oceanografskih ladij.

Na kongresu so veliko razpravljali tudi o problemu onesnaženja morske vode. Morje ima, kot znano, zaradi svoje velike sposobnosti za uničevanje

nje bakterij znatno zdravilno moč ter lahko ozdravi mnoge bolezni. Iz tega razloga ne bi smeli dopuščati onesnaženje morske vode, ker bi to uničilo njeno zdravilno moč. Naloga mikrobiologije je, da ugotovi, kje je meja, do koder lahko gre onesnaženje morskih voda, zlasti s strani petrolejskih ladij, ki spuščajo ostanke nafte iz svojih tankov kar v morje. Kongres je sklenil, da bodo ustanovili nov raziskovalni odbor, ki se bo ukvarjal s problemi radioaktivnosti voda, s sedimentacijami in z živimi organizmi v morski vodi.

Spet je vzletel „GALEB“

Spet je začel izhajati mladinski mesečnik »Galeb«. Tokrat mu je dal zunanjo podobo Robert Hlavaty. V prvi številki najdemo v glavnem iste sodelavce kot prejšnja leta, zlasti tudi ilustratorje Roberta Hlavatija, Milka Bambiča, Lea Koporca in še več drugih.

UMETNOST IN VESOLJNI CERKVENI ZBOR

V rimski galeriji za cerkvenr umetnost na Piazza del popolo so odprli te dni razstavo bakrorezov z verskimi motivi nemške umetnice Pepi Weixlgärtner. Ta umetnica je sestra slavnega nemškega arhitekta Richarda Noitra. Z njo vred razstavlja svoje bakroreze tudi umetnica Elisabeth Söderberg. Razstava je posvečena vesoljnemu cerkvenemu zboru in obletnici papeževega kronanja. Odprtja razstave so se udeležili številni koncilski očetje.

SLOVENSKI ODER JE IGRAL »OSTRŽKA«

Igralska skupina Slovenskega odra iz Trsta je igrala v nedeljo popoldne v dvorani Marijanišča na Opčinah Nicodemijevo komedijo »Ostržek« ter doživela z njo prav lep uspeh. Predstava je pritegnila številno občinstvo, ki je nagradilo mlade igravce s toplim ploskanjem. Gostovanje skupine Slovenskega odra je vedno vesel dogodek za vsak naš oder.

Slovenskemu filmu se obetajo lepši časi

Svet za kulturo in prosveto republike Slovenije je sprejel nedavno osnutek zakona o skladu za pospeševanje proizvodnje in predvajanja filmov. S tem je uzakonil svoj predlog iz lanskega decembra zveznemu organu v Beogradu glede decentralizacije zveznih filmskih skladov. V takratnem svojem predlogu je poudaril nujnost decentralizacije osrednjega filmskega fonda in ustanovitve republikanskih skladov ter nova načela o delitvi te teh. Novi slovenski republiški zakon o filmu temelji na načelu, da sodi tudi film, kakor vs ostale kulturne dejavnosti, predvsem v pristojnost repub-

lik. Zvezni predpisi bodo v prihodnje urejali samo tista vprašanja, ki so po svoji naravi zveznega značaja.

Ob tej priložnosti je svet za kulturo in prosveto republike Slovenije v slovenskem tisku tudi objavil nekaj podatkov o finančni problematiki slovenskega filma. Ta je bil zelo oškodovan zaradi prejšnjega načina razdeljevanja zveznega sklada za pospeševanje proizvodnje domačih filmov. Po posebnem ključu, ki je favoriziral glede subvencij predvsem lahke filme, ki so najbolj pritegovali široko publiko, so bili resnejši filmi močno oškodovani. V letu 1960 so na primer znašali proizvodnji stroški za vsak jugoslovanski film povprečno 63 in pol milijona dinarjev, dohodki iz centralnega zveznega sklada pa 2 in pol milijona dinarjev. Toda povprečni proizvodnji stroški srbskih filmov so znašali istega leta 88 milijonov in pol dinarjev, dohodki iz centralnega zveznega sklada, brez dohodkov od prodaje, pa skoraj 85 milijonov dinarjev.

Predvidevajo, da se bo nteklo v novi slovenski filmski sklad letno okrog 225 milijonov dinarjev. Realna zmogljivost slovenske filmske proizvodnje pa je zdaj letno pet celovečernih in 15 kratkih filmov. Vsak celovečerni film ima povprečno 45 milijonov izgube, vsak kratki film pa povprečno 3 milijone dinarjev izgube. Ta izguba bo v glavnem krita iz sklada. Iz teh sredstev bo možno tudi kreditirati proizvodnjo posameznih filmov, kar je bilo doslej najhujši problem slovenskega filma. Slovenski filmski proizvodnji se tako obetajo boljše materialni pogoji.

Novo delo skladatelja Bruna Cervenche

Letošnje praznovanje svetega Justa v baziliki, posvečeni tržaškemu patronu, je nudilo tržaški javnosti priložnost, da se je seznanila z enim najnovejših del tržaškega skladatelja Bruna Cervenche. To je peta maša z naslovom »Missa concilii ecumenici Vaticani secundi«, to je maša drugega vatikanskega vesoljnega cerkvenega zbora. Bruno Cervenca je zložil to svojo peto mašo za mešani zbor z orglami. Izvajal jo je cerkveni zbor bazilike sv. Justa pod vodstvom svojega dirigenta Luigijs Toffola. Sodeloval je organist Emilio Busolini. Po mnenju kritikov, se je Cervenčova skladba strogo podredila in prilagodila funkciji: pete maše in liturgičnim zahtevam, tako da ne vzbuja raztresenosti v vernikih in ne obremenjuje poteka obredov pred oltarjem, kot se včasih dogaja s cerkvenimi skladbami, ki so preveč zahtevne. Hkrati pa je Cervenčova skladba občutena, harmonična in umerjeno moderna, ne da bi bila zgrajena na kakih zastarelih glasbenih pozicijah. Znatna je njena notranja »glasbena simetrija«. Po mnenju kritikov je najboljši del Cervenčove pete maše »Credo«, kjer doseže svoj umetniški vrhunec. Močni pa so tudi drugi deli. Kritiki hvalijo tudi odlične izvajavce, to je cerkveni zbor sv. Justa, ter zlasti njegovega umetniškega vodjo, maestra Luigijs Toffola in spremljevalca na orglah Emilia Busolinija.

Kratke kulturne vesti

• Slovenski filmski režiser Boštjan Hladnik je dokončal snemanje svojega najnovejšega filma »Peščen grad«. Poslednje prizore je posnel na otoku Krku. Sam se je takole izrazil o izkušnjah prve neodvisne producerske skupine v Sloveniji: »Osebnost sem zelo zadovoljen z njenim delom, elanom in zanimanjem. Vsi smo si bili tovariši, delo je teklo brez birokratskih komplikacij, brez dramaturga in šefov. Film smo posneli ob popolni u-stvarjalni svobodi.«

• Georges Simenon, belgijsko-kanadski pisatelj kriminalnih romanov v francoščini, je objavil te dni svoj 300-ti roman. Zdj piše že svoj 301. roman ki bo tudi izšel še pred božičem.

• Tudi letošnja sezona bo priredila tržaška podružnica društva prijateljev Grčije v okviru svoje kulturne dejavnosti tečaje novogrškega jezika. Pouk bo dvakrat na teden v večernih urah in tečaji bodo odprti vsem, ki se žele naučiti moderne grščine. Določena ni nikaka starostna meja. Tečaji se bodo začeli v drugi polovici tega meseca.

GIBANJE ZA DOBRI FILM

V dunajski mestni hiši so ustanovili pred kratkim dunajski center gibanja »Dobri film«. To je nepolitično združenje, ki se širi po zahodni Evropi in ima namen propagirati dobri film. V dvajsetih dunajskih kinematografih na pobudo tega društva že predvajajo razne etično in umetniško kvalitetne filme, ki bi jih sicer nikoli ne bili dali na program v tistih kino dvoranah.

FESTIVAL VESELIH FILMOV

Od 8. do 15. marca prihodnjega leta bo v dunajskem Domu umetnosti tretji dunajski mednarodni filmski festival. Organizira ga društvo avstrijskih filmskih časnikaarjev v sodelovanju s kulturnim uradom dunajske občine. Na festivalu bodo predvajali predvsem vedre filme, zato bi ga lahko imenovali »Festival veselega filma«.

EVROPSKA NAGRADA ZA SLIKARSTVO

Veliko evropsko nagrado za slikarstvo, ki jo podeljujejo v belgijskem obmorskem mestu Ostende in ki znaša sto tisoč belgijskih frankov, je dobil letos nemški slikar Herbert Zangs. Herbert Zangs je star 38 let in je doslej razstavljal razen v domovini že v Angliji, Franciji in Združenim državah.

FESTIVAL ETNOGRAFSKEGA FILMA

Od 10. do 15. decembra bodo priredili v Florenci mednarodno revijo etnografskega in sociološkega filma. Prijavili so že filme iz številnih držav z raznih celin. Posebno zanimanje vlada za filma »Dakomej, dežela v Afriki«, ki ga je posnel Švicar René Gardi. Ta režiser je lani dobil na taki reviji filmov v Florenci prvo nagrado s filmom »Mandara«. V zvezi z revijo bodo priredili 3. novembra tudi zborovanje raznih učenjakov in filmskih kritikov.

Geološka raziskovanja v Perziji

Perzijski geologi so naleteli ob srednjem Evfratu na zahodnih pobočjih vzhodnih obronkov Taurusa na podzemeljski stranski sistem te reke, ki jih je pripeljal v razne vežam podobne votline. Prof. Waalzek je o tem poročal v Teheranu: »Geološki skupini se je posrečilo odkriti več dosedaj neznanih stranskih podzemeljskih pritokov glavne reke, ki povzročajo od časa do časa poplave. Za naše arheologe smo prinesli poročilo o senzacionalnih najdbah v enem od votlinskih sistemov Taurusa. Gre za tri zaboje z orožjem in raznim težkim zlatim in dračuljarskim nakitom iz staroperzijske države Ahemanidov. Iz hieroglifov je sklepali, da gre za skrivališče zaklada staroperzijskega kralja Darija III. na njegovem usodnem begu pred Aleksandrom Velikim.«

Perzijski arheolog dr. Pilnomedes je sedaj raziskal posamezne od geologov prinese kose. Večino najdenega zaklada so geologi spet zakopali na prejšnjem kraju, ker zaradi nedostopnega kraja to niso mogli vsega odnesti s seboj.

Po mnenju dr. Pilnomedesa pa izvirajo te dragocenosti iz kurdske vojne od leta 714 do 719 po Kr. Vendar govorijo proti tej tezi način izdelave

okraskov na ščitih in zlasti na šlemih in z dragulji posejane »veržice znage«, kar kaže na staroperzijski izvor.

Smrt znanega italijanskega pisatelja

Na svojem domu v Rimu je umrl znani pisatelj Antonio Baldini. Doživel je 73 let. Kot pisatelj se je predstavil javnosti leta 1912, ko je objavil v reviji »Lirika«, svoj spis »Prvi Ferraujev govor o samotarskem življenju«. Naslednje leto je objavil v isti reviji spis »Osebnost stvari«. Svojo prvo knjigo je objavil leta 1914 pod naslovom »Maestro pastoso«. Te svoje stvari je potem izdal, poleg še nekaterih drugih, v skupni knjigi »Mladostna razpoloženja«, ki je izšla v Florenci leta 1920. Potem je napisal knjigo spominov o prvi svetovni vojni z naslovom »Naše vice«, ki je izšla leta 1918 v Milanu. Pozneje je objavil še vrsto del. Veljal je za enega najboljših poznavavcev italijanskega jezika in izreden stilist. Cenili so ga tudi zaradi njegovega humanističnega pojmovanja.

GOSPODARSTVO

Zasebno kmetijstvo v Rusiji tolerirano

FAO to je mednarodni urad za kmetijstvo in prehrano, je v svojem glasilu priobčil razpravo o kmetijstvu v Sovjetski zvezi. Po podatkih, ki so priobčeni v razpravi, proizvaja zasebni sektor eno tretjino vse sovjetske kmetijske proizvodnje. Celotni ruski kmetijski živelj je zainteresiran na ti proizvodnji, ki izvira iz ohišnic, to je parcel blizu hiše, v kateri stanuje družina kolhoznika ali sovhoznika. Te ohišnice imajo v evropski Rusiji površino 1/4 do 1/2 ha, to je 2.500 do 5.000 m²; v Sibiriji so znatno večje, a seveda niso tako skrbno obdelane kot v evropski Rusiji.

Ohišnice so sad nekakega kompromisa med individualističnim stremljenjem kmečkega življa in komunističnim naukom. Po ustavi so ohišnice oziroma zasebno kmetijstvo »tolerirano«, če je lastnik udeležen pri delu na kolhozu ali sovhozu in ako ima od teh kolektivnih podjetij svoj glavni dohodek. Torej ni to zasebno kmetijstvo tako dovoljeno, kot so dovoljene zasebne hišice z vrtom za industrijske nastavljenice. Komunistična partija tudi predvideva, da bo kmetijski zasebni sektor polagoma izginil, ko bodo kolektivna gospodarstva (kolhozi in sovhozi) zmogla popolnoma kriti vse potrebe države. Dvajsetletni načrt, ki se je začel lani (1961), predvideva dvig kmetijske proizvodnje za 350%, istočasno pa bi moralo 40% kmečkega življa preiti v industrijo.

Za enkrat pa je zasebno kmetijstvo veličen činitelj v sovjetskem gospodarstvu — in kot je rečeno zgoraj, proizvaja približno tretjino vse kmetijske proizvodnje. Glavni pridelki tega zasebnega kmetijstva so naslednji. Na približni polovici s krompirjem posajene površine pridelava zasebno kmetijstvo 63,5% celotnega pridelka. Z drugimi površninami obdelane površine pripada zasebnemu kmetijstvu 30% površin in 46% pridelka. Glede sadja so tozadevne številke 50 in 67%, torej 2/3 pridelka na polovični površini. — Take razlike med površinami in

pridelki so mogoče samo zaradi višjega hektarskega donosa v zasebnem kmetijstvu. Tako je znašal leta 1959 hektarski donos krompirja v zasebnem kmetijstvu 115 stotov, v družbenem 67. Fižola, graha in drugih stročnic so pridelali v zasebnem kmetijstvu na ha po 144 stotov, v družbenem sektorju pa 81. Sončnice so dale hektarski donos 13,3 in 7,6 stota. Vzrok tako velikih razlik v hektarskih donosih tiči v skrbnejšem gnojenju s hlevskim gnojem in v stremljenju zasebnih obdelovalcev, da pridelajo na svojih površinah oziroma ohišnicah čim več.

Iz podatkov FAO izhaja, da je zasebni sektor še bolj važen v živinoreji. Leta 1959 so na družinskih parcelah ohišnic redili 33% vseh goved, a 50% vseh molznih krav; nadalje je bilo na ohišnicah 24% vseh prašičev, 27% ovc, 81% koz, 90% oslov, 30% velblodov, 14% severnih jelenov, 74% perutnine. Na splošno je imelo zasebno kmetijstvo tudi težje živali: na trg postavljeni prašiči zasebnega sektorja so povprečno tehtali po 123 kg, družbenega ali državnega sektorja pa 79 kg. Tako je mogoče da nudi zasebni sektor prebivalstvu 47% vsega porabljenega mesa, pa tudi 50% ali polovico masla in celo 82% vseh jajc. Glede volne predstavlja zasebni sektor samo 22%.

S takimi pogoji je nemogoče uspeti v tekmovalstvu med Rusijo in ZDA glede proizvodnje mesa in masla. Glede pridelka žitaric in mogoče glede krompirja, sončnic in sladkorne pese je verjetno, da bodo Sovjeti kmalu prehiteli ZDA, posebno če bodo slednje plačevale kmetovalcem nagrado, če se odpovedo sejanju žitaric ker je dotičnega pridelka preveč.

Surova repa - važno gospodarsko blago

Zaradi suše je bil v naših krajih pridelek repe za kisanje ali krmo zelo pičel ali pa ga sploh ni bilo. Ljudje, posebno kmečki, pa imajo radi nekoliko doma okisane repe. Zato je pač precej naravno, če se je letoš razvila trgovina tudi s surovo repo. Konec oktobra in v prvih dneh novembra je prišlo s tovornjaki s prikolicami pri Rdeči hiši v Gorico iz Jugoslavije nekaj tisoč stotov sveže repe. En tovornjak s prikolico je imel naloženih 284 stotov repe. Ta repa je rastla na njivah od Maribora čez Ptuj do Varaždina, kjer niso imeli suše. Seveda repa ni posebno dragoceno trgovsko blago, saj se je v prejšnjih letih prodajalo v Gorici na debelo po 5 do 8 lir za kg. Letošnja cena je več kot 3-kratna, a uvoznik ne more pri njej mnogo zaslužiti, ker je obilo stroškov za prevoz, za carino in drugo. Mogo pa zaslužijo pri repi prekupevalci. Največ repe je bilo namreč prodane prekupevalcem v Furlanijo, kjer so jo kmetje plačevali tudi po 50 lir za kg.

Enako kot z repo je tudi z glavnatim zeljem, kapusom. Ker ni Južna Tirolska imela tega pridelka, je šel jugoslovanski kapus tudi do Verone in mogoče še globlje. Cena je bila za polovico višja kot pri repi.

Takega trgovanja med Jugoslavijo in Italijo še ni bilo in mogoče se ne povrne več celih 20 let.

Mlekarstvo v pokrajini Cremona

V pokrajini Cremona je 27 mlekarških zadrug ki vnovčijo letno nad 2,5 milijona stotov mleka. Najmanjše predelajo 5.000 do 20.000 stotov mleka na leto, druge pa tudi 300.000 stotov in več. Največja je tudi našim živinorejcem s Tržaškega dobro znana »Soresina«.

Potrošnja riža na svetu

Riž je običajna vsakodnevna hrana več kot ene milijarde in 100 milijonov ljudi vzhodne Azije. Celotni pridelek riža na svetu cenijo na približno 150 milijonov tot. Okoli polovice te količine porabijo pridelovalci sami, kakih 45% pridelka porabijo v državah pridelovalkah, na svetovni trg kot predmet trgovine pride komaj 5% vsega pridelanega riža. Kitajci porabijo okoli 40% celotnega pridelka, ali okoli 600 milijonov stotov. Na Kitajskem porabi posameznik letno okoli 100 kg riža, v Tajlandiji, Kambodži in sosednih pokrajinah okoli 150 kg, na Japonskem, v Burmi in na Filipinih pa 120 kg.

Seveda se uživa phan riž in ne v naravnem stanju. Mnogi milijoni si phajo riž sami doma in cenijo takega bolj kot strojno phanega. Nad 50% indijskih potrošnikov riža uživa na poseben način phanega: zrnje pred phanjem namakajo v topli vodi, potem posušijo in ophajo. Mnogi milijoni cenijo samo svetel, briljanten riž (brillato), ki pa vsebuje skoraj izključno le škrob in je zato mnogo manj redilen kot navaden. Glede različnih sort riža so bolj cenjene s podolgovatim zrnem, ki se pri kuhanju ne razkuhajo tako hitro kot okrogle sorte. Slednje pa so zelo priljubljene na Japon-

skem, na Koreji in na Kitajski, kjer jih cenijo, ker postane zrnje zaradi kuhanja lepljivo.

V Evropi pridelajo v Italiji več riža kot vse ostale evropske države skupaj, kot hrana pa je najbolj priljubljen na Balkanu oziroma južno od Karpatov. Uživajo pa ga več ali manj vsi narodi.

—0—

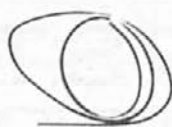
Letošnja pšenična letina

Italijanski osrednji statistični urad je sporočil, da je znašala letošnja pšenična letina 95,5 milij. stotov. Celotno letno potrebo računajo na okoli 90 milij. stotov. V teh je upoštevana pšenica za seme — okoli 9 milij. stotov — vračunan je tudi redni vsušek, kakor tudi redne izgube pri vskladščanju. Torej ostane nekoliko viška, ki pa ne pritisca na ceno, ker je na razpolago ventil nakupa od strani države, če bi bila cena prenizka. — Ker je pšenica vtekla suši, je bil tudi izdaten pridelek slame. To bi uporabili predvsem za steljo, ako ne bi tako primanjkovalo sena. Zato pa služi pšenična slama skoraj izključno za krmo, seveda v zvezi z močnimi krmili. Zato pa je slama tudi draga.

Kmetijski pridelki v Franciji

Kot pri nas, tako je bila suša tudi v Franciji. Deževalo ni od pomladi do septembra. Posledice suše so iste kot v Italiji in tudi letina nudi enako sliko: Pridelek pšenice je izredno visok, tako da ne zadostujejo zbiralni silosi. Mnogo pa sta trpela od suše koruza in krompir, ki sta dala polovične pridelke. Sladkorna pesa je dala srednjo letino. Pridelki jabolk je pičel, ker je zaradi suše odpadlo mnogo plodov, ostali pa se niso odebelili. Nasprotno pa je pridelok hrušk precej visok. Glede vina je stanje v posameznih pokrajinah zelo različno. Celotni pridelek bo kaj manjši od lanskega, kakovost pa na splošno slabša. Hudo so prizadeti živinorejci, ker je zaradi suše v nekaterih pokrajinah zmanjkalo kar 80% krme, v drugih 50%, 40% itd. V mnogih krajih so morali krmiti živino z brestovim, jesenovim in celo hrastovim listjem — kot v naših krajih.

V vrtincu

R. R.

Za njo bi šel do konca sveta. Ljubila ga je tudi ona, čeprav ne tako toplo. Razšla sta se zaradi njenega trmastega očeta, odvetnika Vilka Burnika. Bil je smešen slučaja. Radič je pri igri z žogo na vrtu njegove vile imel smolo, da je zagnal žogo skozi okno v sprejemnico in ubil kristalno zrcalo. Stari je menil, da je prijatelj njegove hčere nalašč zalučal žogo v kristal. Povrhu je prišel v odvetnikovo pisarno mlad koncipient, ki se je do ušes zaljubil v Divno. Pri nekem razgovoru je prišlo med njim in Samom Radičem do prepira in celo do zašnice. Dobro se še spominja. Samo je sedel z Divno pri mizi v plesni dvorani. Nenadoma se prikaže koncipient in se meni nič tebi nič vsede k dekletu. Sama je zgrabila jeza: »Slišite, že olika zahteva, da bi prej vprašali za dovoljenje.«

Koncipient se je obrnil k Divni in jo vprašal, kot da je pripombo preslišal: »Mor-da ni tebi prav?«

Pogledala ga je plašno postrani: »Seveda — da.«

Koncipient se je zarežal proti Radiču: »No, ste slišali? Čemu sprašujete, če sem gospodični zaželen?«

»Gospodični morda — toda tu sem tudi jaz!«

»Kdo pa ste pravzaprav — vi,« se je spet koncipient zaničljivo zarežal.

Rdeč od jeze je Radič skočil pokonci in pritisnil gizdalino krepko zaušnico. Napa-deni jo je vrnil in nastal je pošten pretep, dokler ni lastnik vrgel Radiča iz dvorane, češ da je prvi udaril. Posledica je bila, da je oče prepovedal Divni hoditi z Radičem. Dekle je v strahu pred očetom ubogalo. Čez pol leta je že bila poroka Divne z očetovim koncipientom.

Samo Radič je dalj časa živel v inozemstvu. Vedno je v duhu spremljal bridko usodo mlade žene. Vztrajno je pa težil za svojim ciljem. Za druge ženske se ni zanimal. Popolnoma se je poglobil v svoje delo. Po dolgi odsotnosti se je vrnil domov k pogrebu matere. Oče mu je umrl že pred dvema letoma. Doma so spomini še bolj oživel. Zavedal se je svoje osamljenosti. Po

neki znanki je zvedel, da Divna ne stanuje več v mestu. Njen mož je izvršil več pone-verb in se je po prestani kazni unaknil v glavno mesto, kjer je našel službo v neki žitni trgovini. Radič je vprašal, ali je Divna srečna s svojim možem. Znanka ga je žalostno pogledala: »Srečna? Ne, nikakor ni! Ni me poslušala takrat, ko sem ji odsvetovala. Tisočkrat bolj bi bila vesela, če bi vi — hm — sicer pa ne vem...«

Radič je povsili glavo: »Iskreno sem jo ljubil. Njena ljubezen pa ni bila tako moč-na, da bi kljubovala očetu.«

»Vem prav dobro. V resnici je nekoliko drugače. Pred nekaj tedni sem jo srečala. Povpraševala je po vas in zelo obžalovala, da vas je morala pustiti.« Tako mu je po-vedala. Zdaj pa sedi sam v tej krčmi blizu dvojnice svoje nekdanje drage. Otresel se je spominov. Ne, sedaj se ne sme predajati sanjam. Plačal je zapitek in se vrnil v ga-ražo.

Maja je ustavila avto na dvorišču poli-cijske palače. Vprašala je po policijskem nadzorniku Jordanu. Odgovorili so ji, da je že končal svoje delo in je odšel. Tedaj je stopil iz sobe policijski načelnik.

»Halo, gospodična Rayski! Prav vesel sem, da vas vidim. Ste že kaj dosegli?«

Maja ga je pogledala v zadregi: »Kakor se vzame. Hotela sem o vsem poročati nad-zorniku Jordanu. Kaže, da bi bilo potrebno zasledovati neki avto.«

»Oh, prav! Kar h komisarju, ki ima služ-bo! Veste, gospodična, zdaj nimam časa za razgovor. Povabil sem goste. Pridite tudi vi in bodite moj gost.«

Maja se je kar preplašila: »Kaj? Naj grem z vami?« Na to ni bila pripravljena. Izgo-varjala se je, da ni oblečena v večerno obleko. Načelnik jo je pa dobrodušno pogledal: »Kar nič izgovorov. Bolj ljubko kot ta oble-ka bi vam tudi večerna ne pristajala. Le pridite z menoj!«

»Toda...«

»A, da! Svoj avto kam zapeljite in pridi-te za mano. Uradnega ukaza vam sicer ne morem dati.«

(Dalje)

6. Z Goriškega

OSLAVJE

Danes se pa moramo oglasiti s kupom novic, ki so žalostne in vesele vrste. Pa zač-nimo z bolj veselimi. Dne 13. oktobra sta si obljubila večno zvestobo Bensa Danica in Cotič Roman. Oba novoporočenca sta iz uglednih družin. Na novi življenjski poti jima želijo vsi znanci in prijatelji dosti zdravja, zadovoljstva in božjega blagoslova.

Eni gredo novemu življenju naproti, dru-gi so se pa poslovili od njega. Zgubili smo starosto oslavskega mož, Mikuluša Ivana, ki je ućakal 85 let in pol. Bil je skrben gospo-dar, mož poštenjak in stara korenina. Živ-ljenja ni imel postlanega z rožicami. Bolez-ni in smrti sinov so ga potrle, a ne tako, da ne bi do konca življenja zvesto delal. Bog mu pa zdaj dodeli miren počitek, nje-govim preostalim pa tolažbe in moči.

Komaj smo njega pokopali, so že spet klenkali zvonovi. Pokopavali smo soseda Ivana Svetličica. Na hišnih stopnicah se mu je zdrsnilo, da se je precej poškodoval. Pritisnila ga je pljučnica in ga je spravila v grob. Vsem prizadetim izražamo naše sožalje.

Ob vseh svetih je oslavsko kostnico obi-skalo silno dosti bivših bojnikov in so-rodnikov padlih vojakov. Letos so bili pri-jetno presenećeni, ko so opazili nad nek-daj votlo osrednjo stavbo veličastno kupolo izdelano iz plastične snovi.

Škoda, da je bilo tisti in naslednji dan precej hudega vetra, ki je povzročil tudi precejšnjo škodo.

PLEŠIVO

Zopet se moramo povrniti k vprašanju naše osnovne šole. Slišali smo pritožbe gle-de učiteljice, ki nosi deloma krivdo, da mnogi otroci slovenskih družin ne obisku-jo domaće šole. Krivda je pa nekje drugje, in sicer pri starših samih. To trdi-tev ne iznašamo mi kar tako iz trte izvito. Slišala se je na pokrajinskem kongresu komunistične stranke v Gradiški. Eden iz-med govornikov je omenil, da nekateri slo-venski člani omenjene stranke ne pošiljajo svojih otrok v slovenske šole. To je tudi eden izmed vzrokov, da šola na Plešivem trajno hira. Čudno pa je le, da se slovenski komunisti ne zavedajo svoje narodne dolž-nosti. Torej so prej strankarji in potem šele pripadniki svojega naroda.

»Skušajmo kar najbolj realistično presoditi položaj,« je čel-jal prof. Magnussen. »Prvič: iz pripovedovanja tega starega go-spoda tu vemo, da je Srećni svet najpopolnejša totalitarna dik-tatura, kar si jih je mogoć izmisliti človeški um; kot vse kaže, gre najbrž za nekako skupnost, dosledno izvedeno skupnost, morda za dokonćno obliko nekdanjega Enotnega sveta; drugič: iz istega vira in lastnih opazovanj njihovih mest vemo, da raz-polagajo z zelo izpopolnjeno tehniko; tretjič: vemo, da je člo-veštvo mnogo manj številno, kot je bilo v našem času, in da znaša kvećjemu sto ali cvesto milijonov ljudi; četrtič: vemo tudi, da je to človeštvo mnogo manj vitalno, kot je bilo v našem prejšnjem času; petič: s tem si tudi morda razlagamo čudni pojav, da še ni reagiralo na naš povratak, čeprav je moralo po svojih tehnićnih napravah takoj zvedeti zanj; sedmič: edino smiselno ravnanje za nas je v tem, da skušamo čimprej dokonć-no razkriti skrivnost Srećnega sveta. V tem je bil tudi ves smi-sel naše odprave: da ugotovi, kakšna bosta Zemlja in njeno pre-bivavstvo ob njenem povratku. »Povejte torej svoje mnenje, go-spodje, kaj naj storimo.«

»Če smo oblezli pol Rimske ceste, bomo pa vendar znali tudi razrešiti to skrivnost,« je rekel Krushnik.

Povzatek iz vesolja

E. Z.

83

»Zares, a gre za to, kako naj to storimo: ali da odletimo tja z našo vesoljsko ladjo in pristanemo sredi kakšnega njihovega mesta, ali pa se spet dvignemo, počasi obkrožamo Zemljo, jo opazujemo in čakamo, kaj bo.«

»Bila bi še tretja rešitev,« je rekel pater Robert.

Vsi so se ozrli vanj.

»Oh, nič posebnega ne mislim predlagati,« se je ta namenil. »Samo tisto, kar je storil že gospod Krushnik tule: da se odpra-vi kdo naskrivaj v Srećni svet, si vse lepo ogleda in se vrne na vesoljsko ladjo poročat. Ta pa naj medtem kroži okrog Zemlje.«

Nobeden se ni takoj izjavil o njegovi misli, čeprav se je vi-delo, da jo vsi pretehtavajo v sebi.

(Dalje)

ŠPORTNI PREGLED

PREGLED SVETOVNEGA PRVENSTVA V ODBOJKI

Japonska nova velešila

Pred dnevi so se v Moskvi zaključile tekme za svetovno prvenstvo v moški in ženski odbojki. Skupno je nastopilo 14 ženskih in 20 moških reprezentanc, in sicer v štirih največjih mestih Sovjetske zveze: Kijevu, Rigi, Leningradu in v Moskvi, kjer se je odigral tudi finalni del prvenstva.

Priporočeno prvenstvo iz leta 1960 je Sovjetska zveza ohranila le v konkurenci članov, medtem ko so članice SZ morale tokrat prepustiti prvenstvo odličnim Japonkam. Na splošno je na prvenstvu slavila popoln uspeh in hkrati tudi zmago odbojka vzhodnih dežel. Nova velešila tega športa je Japonska, ki je hkrati tudi največje odkritje prvenstva. Že takoj po prvih srečanjih so bili strokovnjaki prepričani, da bo Japonska igrala vidno vlogo v zaključnem delu prvenstva. Tako so favoriti Sovjetska zveza, ČSSR, Poljska, Romunija in Bolgarija dobili enakovrednega in nevarnega tekmeča. Vendar so bile nezadržne samo Japonke, čeprav so bili Japonci trd oreh prav vsakomur. Japonke so vedno zmagovale s prepričljivim izidom 3:0 le v finalu proti prejšnjim svetovnim prvakinja, igravkam Sovjetske zveze, so Japonke izgubile prvi set; zmagale pa so z rezultatom 3:1 in osvojile svetovno prvenstvo. Japonke so telesno neverjetno vzdržljive. Poleg izrednih udarcev in moči so Japonke prikazale dinamično in duhovito igro tudi na polju.

Tekmovavke Sovjetske zveze niso našle v ostalih konkurentih resnega nasprotnika. ČSSR, Poljska, Romunija in Bolgarija so bile več ali manj izenačene ter so nastopale z menjajočo se srečo.

Vrstni red ženskega svetovnega prvenstva: 1. Japonska 14, 2. SZ 12, 3. Poljska 8, 4. ČSSR, Romunija in Bolgarija 6, 7. Vzhodna Nemčija 4 in 8. Brazilija 0.

Odigrale so se tudi tekme za 9. in druga mesta in lestvica je naslednja: 9. Kitajska, 10. Koreja, 11. Madžarska, 12. Nizozemska, 13. Zahodna Nemčija in 14. Avstrija.

Na vprašanje, v čem je skrivnost zmage vzhodnih odbojkarjev, je kaj lahko odgovoriti. Igrajo enostavno in statično: a ostro in brez oklevanja ter s polno močjo. Primanjkuje jim le že živahnosti in domiselnih akcij, kar je poleg že naštetih vrlin pravi čar vrhunske odbojke. Temu nadaljnjemu razvoju so se najbolj približali Japonci. Povsem so osvojili vzhodni način igranja in tudi že vnesli temperament in duhovitost tekoče igre. Kaže pa, da so pretiravali v fizični pripravljenosti. Pred začetkom prvenstva, tudi dan pred tekmo so vadili štiri ure dnevno; nato pa še pred vsakim srečanjem po dve uri.

Moči ostalih moštev so nam že več ali manj znane. Nepremagljivi so še vedno tekmovavci Sovjetske zveze, kar pa ni nič čudnega. Statistike pravijo, da je v Sovjetski zvezi kar štiri milijone aktivnih igravcev! Opaziti je, da bodo v kratkem do popolnosti vnesli v igro še potrebno dinamiko in ob fizičnih zmogljivostih, ki jih skoraj do skrajnosti izkoriščajo, bo njihova igra res popolna.

Končno zmago si je prepričljivo priporila Sovjetska zveza, ki je zmagala v vseh tekmah. Sledijo igravci ČSSR in Romunije.

Jugoslavija se je uvrstila na osmo mesto z istim številom točk kot Poljska, Madžarska in Kitajska.

Kot povsod so tudi v odbojki potrebne izkušnje in dober staž igranja. Menda terja prav odbojka izmed vseh športov največjo psihično pripravljenost. Tega pa je manjkalo prav jugoslovanskim igravcem. Jugoslovani imajo skromne mednarodne izkušnje v primeri z ostalimi moštvami. Igrali so zelo malo mednarodnih tekem, pa še te z moštvami zahodne Evrope. V primeru z ostalimi beležijo igravci Jugoslavije skromno število tekem v izbranem moštvu. Tako n. pr. Živković ima 70 tekem, Bojić 58, Petrović 40 itd. Nasprotno Čeh Musil je v istem času odigral svojo 280. tekmo, Rumun Roman svojo 300. srečanje itd. Čeprav so se Jugoslovani trudili in vestno pripravljali za

prvenstvo, so drugi storili mnogo več. Japonci so dva meseca gostovali po Evropi, Bolgari so mesec in pol igrali z igravci Sovjetske zveze, Madžari in Čehi pa so prirejali vrsto turnirjev, kjer so v srečanjih z najmočnejšimi tekmeči krojili svoje znanje. Neizkušnost in slaba psihična pripravljenost Jugoslovancov je bila prav usodna kar na štirih pomembnih srečanjih, ker so v odločilnih trenutkih, kljub izredni volji in borbenosti, povsem odpovedali. Jugoslavija je odlično zaigrala proti Sovjetski zvezi, nato gladko izgubila s Poljsko z izidom 0:3, pri stanju 2:2 z Japonsko je Jugoslavija izgubila zadnji set kar s 1:15. Jugoslovani so na koncu tekmovalja izgubili še z Bolgari, čeprav so to reprezentanco večkrat premagali.

Končna lestvica moškega svetovnega prvenstva: 1. SZ 18, 2. ČSSR 17, 3. Romunija 15, 4. Bolgarija 15, 5. Japonska 14, 6. Poljska 12, 7. Madžarska 12, 8. Jugoslavija 12, 9. Kitajska 12 in 10. Brazilija 9. V tekmah za 11. in druga mesta je lestvica naslednja: 11. Vzhodna Nemčija, 12. Nizozemska, 13. Koreja, 14. Izrael, 15. Italija, 16. Albanija, 17. Mongolija, 18. Finska, 19. Avstrija in 20. Tunizija.

Ce ocenimo uspehe obeh svetovnih prvenstev, dobimo naslednjo lestvico: 1. Sovjetska zveza 27, 2. Japonska 21, 3. ČSSR 17, 4. Romunija 15 in 5. Poljska in Bolgarija 14 točk.

d. t.

NONA GAPIRINDASVILI NOVA SVETOVNA PRVAKINJA

Gruzijka Nona Gapiřindašvili je nova svetovna šahovska prvakinja. Njeni uspehi v letih 1961 in letos so bili več kot senzacionalni, tako da jih šahovski strokovnjaki primerjajo z uspehi najboljše igravke vseh časov Menčik-Stevensove. V prvih mesecih lanskega leta je Nona Gapiřindašvili začela svojo zmagovito pot od gruzijskega do svetovnega prvenstva. Leta 1961 je postala prvič prvakinja Sovjetske zveze, letos pa je zabeležila tri velike zmage: prvo mesto na turnirju kandidatkinj za naslov svetovne šahovske prvakine v Vrnjački banji (13 točk iz 16 partij!), prvo mesto na ženskem mednarodnem turnirju v Tbilisiju (11 točk iz 13 partij!) in zmago 9:2 v dvoboju s svetovno prvakinja Jelišavo Bikovo (SZ).

Nova svetovna prvakinja se je rodila pred 22 leti v gruzijskem mestecu Zugdidi. Nonin oče je bil profesor in je tako že s šestimi leti spoznala tajne igre na 64 poljih. Njen prvi šahovski učitelj je bil gruzijski šahist Karseladze. S petnajstimi leti je postala prvakinja Gruzije.

Svoje življenjske sanje je uresničila pred kratkim v Moskvi, ko je v dvoboju za naslov svetovne šahovske prvakine sedemkrat zmagala in štirikrat remizirala. To je bila najprepričljivejša zmaga v zgodovini dvobojev za naslove svetovnih šahovskih prvakov.

Nona Gapiřindašvili je tako z 22 leti krenila po poti Menčikove, ki je prva v zgodovini šaha nastopala z uspehom tudi na moških turnirjih. Gapiřindašvili v ženski konkurenci nima enakovredne nasprotnice, tako kot ni imela pred desetletji Menčikova. Pričakovati je, da bo Nona poskusila srečo tudi v borbi z najboljšimi šahisti Sovjetske zveze. Na številnih turnirjih je v brzopartijah s sovjetskimi mojstri že pokazala odlično igro in zmagovala.

ŽENA IN DOM

DOBRE IN SLABE STRANI MLADIH IN STAREJSIH ZAKONCEV

Neka zvesta bravka me sprašuje, katere so po mojem mnenju dobre in katere slabe strani zakona, sklenjenega med zakoncem, od katerih ima žena komaj šestnajst in moč 18 let, in katere so dobre in slabe strani zakona, sklenjenega med žensko tridesetih in moškim štiridesetih let. Ker to vprašanje lahko zanima tudi ostale brave, bom nanj takoj odgovorila.

Dobre strani zakona, sklenjenega med dvema zelo mladima človekoma so te: dve mladi osebi prinašata v zakonsko življenje tako navdušenje in vero v življenje, kakršnega starejše osebe nimajo več. Njim pravimo, da so resnično »zaljubljeni« in pravilno lahko rečemo, da si gradijo skupno gnezdece. Sicer pa so mladi zakonci zelo skromni in se zadovoljijo v začetku tudi s samo »kočo in srečo«. Ako bosta kmalu imela otroka, bo ta imel veselje, ki je le malokaterim namenjeno, to je, da bo imel zelo mlade starše.

Dva zelo mlada zakonca lahko premagata z manjšim naporom razne težave v življenju kot pa starejše osebe. Revščina, mraz, bolezn in nesreče: vse to bosta laže prebolela mlada zakonca izpod dvajsetih let kot pa starejša nad štiridesetimi. Štiridesetletni mož bo lahko napravil celo tragedijo, ako bo jed preveč slana, toda mladenič 18 let se ne bo sploh tega zavedel. Starejšega moža zelo skrbi prihodnost in gleda nanjo zelo pesimistično, mlajši si sploh ne bo belil glave s tem in bo prepričan, da bo njegova bodočnost lepa. Zakoni, sklenjeni med mladimi ljudmi, bi morali biti v teoriji vsi srečni, če pa mnogokrat niso, je temu vzrok, da mlado navdušenje in vera v lepo prihodnost ne zadostujeta za srečen zakon.

Slabe strani zakona, sklenjenega med zelo mladimi osebami, so te: mladostna navdušenja lahko zelo kmalu ponehajo in »velika« ljubezen čez nekaj mesecev ugasne. Tu se začnejo stvari zapletati; mlada žena, ki bo slabo kuhala, ki ne bo polagala mnogo važnosti na svojo obleko in zunanjost, bo po prvem valu navdušenja kmalu razočarala svojega moža. »Koča in srčeca« bosta vzdržala še nekaj mesecev, ko pa se bo prejšnjemu razočaranju pridružilo še pomanjkanje denarja za jed in stanovanje, se bo vez začela rušiti.

Mladenič, ki se je poročil pri osemnajstih letih in misli, da je edina ženska v njegovem življenju samo njegova žena, bo kmalu srečal na poti na desetine žensk, prav tako lepih in očarljivih, kot je bila njegova žena ter se bo zato lahko še enkrat ali celo večkrat zaljubil. Prav tako se bo razočarana mlada žena začela ozirati okoli in bo trpela, da je mož ne ljubi več. Še bolj bo razočarana, ko bo uvidela, da nima druge izbire, čeprav je še tako mlada.

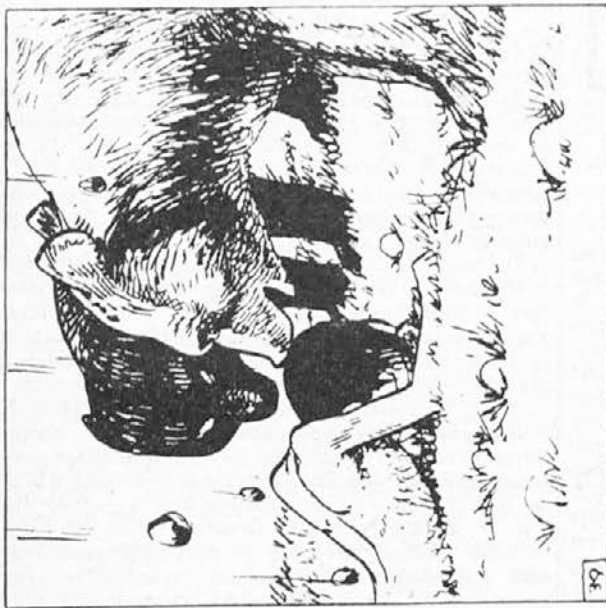
Popolnoma drugačen je zakon, sklenjen med tridesetletno žensko in štiridesetletnim moškim. Če je bil zakon sklenjen iz ljubezni, bo ta trdnjša kot pri mladih. Če pa ni bil njihov zakon sklenjen iz ljubezni, lahko sloni na medsebojnem razumevanju in navezanosti. Na vsak način dva »zrela« zakonca vesta, kaj delata in se poročita, ko sta preudarno prišla do zaključka, da bo njun zakon srečen. Tu ne nastopajo več razni ekonomski problemi in druge težave, ki bi grenile zakon. Otroci iz tega zakona ne bodo deležni samo ljubezni staršev, ampak pomoči zrelih in praktičnih ljudi, ki jih bodo znali lepo vzgajati. Ako bo pri tem zakonu ljubezen minila, se bosta znala vseeno imeti rada in se spoštovati ter bosta ostala skupaj vsaj zaradi otrok. V tem smislu so ti najboljši zakoni. Ne smemo pa prikrivati njihovih slabih strani.

Podoben zakon primanjkuje namreč tisto navdušenje in romantičnost, ki ju imajo v obilici mladi ljudje; ženska je nonavadi pustila za sabo kako staro ljubezen, moški je imel tudi s svoje strani mnogo sentimentalnih izkušenj. Njihov zakon zato tveva, da postane neke vrste družba, pri kateri žena skrbi za otroke in za dom, mož pa gre na delo.

Omenjena zakonca bosta zmožna zaradi let in izkušenj premostiti vse materialne težkoče življenja, ne bosta pa znala premostiti raznih moralnih in sentimentalnih težav življenja. Če je ona žalostna ali živčna, ne bo on imel ne volje ne puma, da jo potolaži, primanjkuje mu navdušenja, da bi jo popeljal v kino ali na ples, da jo na ta način razvedri.

Po vsem tem pridem do zaključka, da zakon, sklenjen pri katerikoli starosti, ima svoje dobre in slabe strani, ker so leta važna, ali sreča v zakonu ni odvisna samo od tega.

Ondina

39. Takrat se je skozi vejčevje vsula toča orhrov in vejic in iz gostih vrhov je bilo slišati jezno renčanje. Balu pa je nadaljeval: »Ne lovimo, kjer lovijo opice in kjer one umirajo, tam mi ne umiramo! Izpljunili smo iz svojih ust in izključili iz svojih misli te ničvredne bahače, umazane, hudobne in nesramne. Nikoli se ne zmenimo zanje.«

38. Mavgli, ki se je zakotalil med velike panterjeve šape, se je ozrl navzgor, da bi videl, če se tudi Baghira jezi. Baghirove oči so bile trde kot kaljeno jeklo. »Poslušaj, človeški mladič,« je jezno dejal Balu, »narodu džungle je strogo prepovedano družiti se z bandar-logom. Ne pijemo, kjer pijejo opice in koder one hodijo, mi ne hodimo.«

37. Tedaj pa: čof! Balujeva široka šapa je pometla Mavglija z Baghirovega hrbta. Medved je bil močno razsrjen: »Mavgli, govoril si z bandar-logom, opičjim narodom, s požrešnimi vsejedci, z narodom brez zakona in vodnika! S temi izobčenci brez jezika, ki jih je narod džungle izobčil! S temi lažnivci in hinavci! To je velika sramota!«

42. In ko so videli Mavglija, se jim je porodil spet eden njihovih nepremišljenih načrtov. Videle so, kako je otrok spletal iz vej majčne kolbe in zadelo se jim je, kako imenitno bi bilo, če bi tudi njih naučil te umešne in jim spletal zaslane proti vetru. Zato so zasledovale trojico, dokler ni legla k opoldanskemu počitku.

41. Balujeve besede o opičjem narodu so bile resnične. Bandar-log je bil tako neumen in nepremišljen, da ni imel vodnika. Opice so živele brez načrtov, polne drobnih in velikih hudobij in neumnih misli. Narod džungle se ni družil z njimi. Če pa so opice opazile z drevja oslabelega volka ali drugo nemočno žival, so jo neusmiljeno trpinčile.

40. Mavgli je osramočen sklenil, da se ne bo nikdar več družil z opičjim narodom. Ker pa je postal toča orhrov in vej vse gostejša, sta Balu in Baghira odpeljala svojega varovanca proč. Opice pa so prav oprežno šle za njimi, saj so si zares vteple v glavo, da bodo Mavglija pripeljale v svoje pleme.

Za
naše
najmlajše

7

ПО РЕКОМЕНДАЦИИ
АНДЗУК
РИС: MIKI
MUSTER